

Motion till riksdagen 2025/26:1675

av Katarina Tolgfors m.fl. (M)

Inför totalförsvarskunskap redan i grundskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa totalförsvarskunskap redan i grundskolan för att förbereda och öka medvetenheten hos eleverna om samhället och individens roll i kris eller krig och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att göra totalförsvarskunskap till en del av skolgången är viktigt för att svenska ungdomar ska få förståelse för den plikt som alla svenska medborgare har och för att de tidigt ska få kunskap om totalförsvaret och individens roll och ansvar. I Sverige är man totalförsvarspliktig från det året man fyller 16 år och därav är det rimligt att introducera totalförsvarskunskap i högstadiet då eleverna fyller 16, året man går ut grundskolan. Att sextonåringarna är medvetna om sin plikt och sin roll i händelse av kris eller krig kan leda till att fler tar värn- eller civilplikten på allvar. En effekt av det kan vara att ungdomar som har en stark övertygelse om att de vill vara vapenfria väljer att göra sin utbildning genom civilplikten. En ytterligare fördel skulle kunna vara att fler ungdomar tar kallelsen på större allvar. När man mönstrar får man hem en kallelse och ett mönstringsunderlag och det finns risk att ungdomar inte svarar sanningsenligt på mönstringsunderlaget eftersom de inte har tillräcklig förkunskap om totalförsvaret och därför inte ser plikten som något positivt.

En befolkning som är medveten om plikten och deras egen roll i händelse av kris eller krig bidrar till landets försvarsvilja. För att totalförsvaret ska fungera måste medborgarna vara medvetna om deras ansvar och genom att implementera totalförsvarskunskap i skolan tar man ett steg i rätt riktning. En lärdom att dra från Rysslands illegala anfallskrig mot Ukraina är att motståndskraften hos befolkningen är en

avgörande faktor för hur ett land förmår att försvara sig och hålla ihop under en allvarlig kris och ytterst i krig.

Sverige har totalförsvarsplikt, därav är det rimligt att staten måste informera och förmedla kunskap om plikten. Genom att informera och utbilda om totalförsvaret tar staten sitt ansvar gentemot invånarna. Året man fyller 18 får man hem en mönstringshandbok från Plikt- och provningsverket som beskriver mönstringen och värnplikten, vilket är bra. Däremot är det för många första kontakten med försvaret och det är inte rimligt att man ska lära sig vad totalförsvaret innebär först när det är dags för mönstring.

Vi befinner oss i ett mycket allvarligt säkerhetspolitiskt läge och försvaret måste växa i snabb takt. Det är något som måste ske över en längre tid och personal och värnpliktiga är en kritisk del i att försvaret ska kunna växa. Genom att införa totalförsvarskunskap i skolan är det sannolikt att fler ungdomar engagerar sig. En befolkning som är insatt i och intresserad av landets totalförsvar kommer sannolikt att resultera i att fler tar anställning i olika delar av totalförsvaret. För att personalförsörja försvaret krävs intresserade och motiverade individer. Totalförsvarskunskap skulle alltså kunna ha en engagerande och drivande roll i ett läge där totalförsvarets kompetensförsörjning är kritisk för att det ska kunna växa i den takt som krävs för att hinna rusta upp och stärka vår totala försvarsförmåga.

Skoltiden ska förbereda unga för ett liv i det svenska samhället. Omvärldsläget har kraftigt försämrats de senaste åren och totalförsvaret är en mycket angelägen samhällsfråga. Skolan måste utvecklas i takt med att samhället och omvärlden förändras. Den nuvarande regeringen inför totalförsvarskunskap på gymnasiet, vilket är bra, men då det svenska totalförsvaret är en särskild angelägenhet för alla svenska medborgare bör elever redan i grundskolan få kunskap om Sveriges totalförsvar och det ansvar man som medborgare har.

Katarina Tolgfors (M)

Camilla Brunsberg (M)

Marie Nicholson (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)